

עם "הפדגוג" או עם הנעורים:

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50 רויב. בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק.

עם "הפדגוג" והנעורים:

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 21 קראנען, לחצי שנה: 10.50 קראנען, לרבע שנה: 5.25 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 8 רובל, לחצי שנה: 4 רובל, לרבע שנה: 2 רובל. בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 16 שילינג, ביתר הארצות לשנה: 22 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 20 פֿרנק, וכן לחצי ולרבע שנה בערך.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב. בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק. החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורים: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נומר 10 קאפ, 25 העללער.

בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פשוט 38 ה', 15 ק'.

Krakau, 4 April (22 März) 1904.

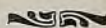
גלייז כה.

קרובי יום ט', י"ב ניסן תרס"ד.

הבן: מעשה בשני אחים ושני סוּחִים (אגדה ערבית), יהודה שטיינברג, — ברבורים (שיר עם ציור), שמואל בן-ציון, — שבת אחת בגן-עדן (אגדה עברית, סוף), ש. טשרנוביץ, — מסעות באויר (המשך עם ציור), י. ב. לבנה, — הדשות, — ידיעות שונות, — מכתבים מודעות.

מעשה בשני אחים ושני סוּחִים.

(אגדה ערבית).

— גם הדרוויש¹ אינגו נאמן רוח פמה! — אמרו
אחרים.
וגם תלמלי יער פת השלמן לא ישו ברעמתה.
— גם פרטום סירה קלה לא יחצה גלי ים, פאשר
יחצה הנה תפוסה באויר.
וגם אלה אשר שתקו ולא ספרו בשבחה — רק מקנאה
פארניה שתקו, אבל פלם ידעו, פי אין ערף לסוסה הנפלאה
— סוסת אמרו-אלקיש.

אוצרות רבים הנחיל "אמרו-אלקיש" את שני בניו —
את אברהם ואת אלה-עדן: גם כרמים וגנים, גם ארמנות
מפארים, גם שדות חמד; — אך כל הנכסים האלה לא ישו
פסוסה היחידה בכל הכפר, אשר רכב עליה המיד רק אמרו-
אלקיש לבדו ואשר השאיר לנחלה לשני בניו, — ובכל עת
שהתאספו וקני הכפר לעתות הערבים ודברו על קורות ימי
אבותם, על עתידות בניהם ועל כל אשר יקרה בתבל הגדולה
והרחבה — לא קרה גם פעם אחת, שלא התנגלל שיהתם גם
על אדות סוסתו של אמרו-אלקיש.

¹ נזיר ערבי.

— אין קפיצה בקפיצתה — אמרו הצעירים.

בזמן הנביא) לשטם את בני אמרו אלקיש ולכלתי דבר עמם לשלום.

ויפדרו האחים איש מעל אחיו וירחיבו עוד יותר את התעלה ביניהם. וימלאוהו מים ורפש.

אך הפיתים האחים לא ידעו את משטמת ארניהם עד מה. הנה רק ראו את אפם נופלת ארצה. והלב אדם שופע מפעל לצלעותיה; ויתאוננו עליה. מודע היא שופכת את החלב הנפלא שהוא על הארץ. ואיננה קטנה על רגליה להיניקם...

אחרי ימים מספר החלו לבעם עליה. על אשר נעלמה מהם ולא תבא גם לתראות אליהם. לאט לאט הסבינו איש איש מהם אל אבוסו. ואך כפעם בפעם קצצו האחים הפיתים איש אל אחיו מעל לתעלה. וישתעשעו כל היום.

ראו זאת הנשים הרגזניות, וירע הדבר בעיניהן: — הכי עזר אמה? סמרטוט! — צעקה צעקנית על בעלה: — האם לא תראה סיה של אחיך מחבל את פרמי ורומם עשבות שדותי ואמה מחריש?

— גבל חרס! — לחשה שתקנית פחוש באזני בעלה — סיהו של אחיו מבער בשושני גני והוא מחריש!

אז יצאו האחים הנפדרים ויבנו איש איש גדר גבה. ולא יכלו עוד הפיתים לקפץ אל רעהו. ויעמדו איש איש מהם בפנת הארוה על אבוסו ויתענעו ויעצבו.

ואולם גם האחים בני אמרו-אלקיש היו בודדים. כי רחקו מהם כל אנשי תפדר הנאמנים בשכועתם. וישב אברהם כל היום בביתו. וישמע רק את צעקות אשתו ותלונותיה; וישב צלח-עדן כל היום בחדרו. ויקשב את שתוקת אשתו ואנחותיה הפרטיות.

כה עברו שנותים וקנאת הרגזניות הלכה וגדלה. ושנאת האחים הלכה וגברה.

ופעמים רבות, בצאת אברהם ברחוב, וכראותו אחים ואחיות משיחים בהוץ ומתחבקים באהבה — גאנח ושב אל גנו וישב תחת אחד העצים העומד בדרך והשתמקע פיגון נורא.

ובצאת צלח-עדן ברחוב, ושמע באחד תבתים קול אחים ואחיות צוחקים ומזמרים — יסתמר בגנו מעיני אשתו, ומפס על עץ גבה והביט משם על אחיו היושב בגנו תחת העץ הבודד.

אך נחמה אחת מצאו האחים הנפדרים — בסחיתם הנחמדים, אשר גדלו ויהיו כבר לסוסים נחמדים. ובא איש איש אל תוך ארנותו, ומצא שם את סוסו בודד וענום פמחו — וחבק את צואריו בחמלה ובאהבה, וסלסל פרעמיתו הרכה; והטה אז הסוס את פגיו אל אדניו, והביט אל תוך עיניו באהבה ובחמלה.

בכה ועשה גם אברהם גם צלח-עדן יום יום, וישבו

ובשנה שמת אמרו-אלקיש ידעה הסוסה. כי יש לה עתה שני ארנים צעירים תחת הארון הזקן האחד — ותלד להם תאומים — שני סחיתם בתבניתה וצלקתה; וכל מי שראה את הפיתים ההם — ונבא עליהם, כי יהיו בקרב תימים גאון תפדר ותפארת הסוסים.

ארמנות מרחמים ושדות רבים ירשו בני אמרו-אלקיש מאביהם. אך יש אשר ארץ ומלואה לא תמצא גם לאיש אחד, ואף כי — לשני אחים נשואים.

אברהם וצלח-עדן נשאו להם נשים, ותהינה שתיהן רגזניות. לאשת אברהם קראו "צעקנית", כי היא היתה מכעיסה את בעלה בצעקותיה. היא לא יכלה מעולם לדבר רבות, וגם בשעה שהפצה לדבר דברי חבה באזני בעלה, היתה מתהילה בצעקה ונגרת. — ולאשת צלח-עדן קראו "שתקנית". כי היא היתה מצערת את בעלה בשתיקתה. ויש אשר התרגזה עליו — והישב לה בחדרה, ופניה — אל הכתל, לא אכלה ולא שתתה ולא דברה משוב ועד רע. ודבר צלח-עדן על לבה דברים טובים ונחומים. אבל היא לא ענתה מאומה, רק השמיעה לנגעים אנחות חודרות לב ותשתק באלמות.

ותשנאנה שתי תוכמות אשה את רעותה. ותבן "שתקנית יום יום על בעלה — ותתאונן באזניו באנחות, ברומים, בתצאיד-דברים — כי לקחה צעקנית חלק יותר גדול בעדדים אשר נשאר מאפם; כי מפורת היא סוף באפר על קשומים ומלבושים יקרים; כי אברהם גונב ולוקח לו חלק יותר גדול בקרי הננים ובתבואות השדה; ובדברים האלה צעקה גם צעקנית יום יום באזני אברהם, ולאט לאט החלו האחים לשטם איש את אחיו.

ויראו בני אמרו-אלקיש. כילא יוכלו לשבת יחדו — ויחלקו ביניהם את הארמונות ואת התפרים. את השדות ואת המקנה; ויחפרו ביניהם תעלה עמקה ותחבה, וימלאוהו מים, לכל יוכל איש לבא אל תוך חלק רעהו.

וגם את שני הפיתים חלקו ביניהם. אך בדבר הסוסה רבו איש באחיו: איש איש מהם הפץ לנחל את הסוסה היקרה, אשר רכב עליה אביהם.

והייראנה כל אחת מהיבמות, פן תפל הסוסה בחלק אויבתה, ותחלטנה לגזר אותה לשניים.

— גם לי גם לך לא יהיה! — צרחת צעקנית בקול.

לשתקנית לא ענתה מאומה, אך הוציאה מן תבית אקידות ותמן ביד בעלה: "נה ו!" לחשה לו באנחה; ולא יכל צלח-עדן לשאת את שתיקתה, ולמרות את פיה, ניזר פסוסה. בפעם הראשונה בימי חיה נפלה סוסת אמרו-אלקיש ארצה, ובפעם האחרונה עוד הוציאה קול גניחה ותמת.

שמעו גרי תפדר את אשר עשו האחים לסוסת אביהם — וקצפו מאד וישבעו (תצעעו) — בתרבותיהם, ותקנים —

"ראה זה — סוסים אלמים! — חשבו הנעלבים בלבכם :
סוסים, ולא — אדם! ועד כפה עזה בלבם אהבת אחים."
ככה עמדו נפעמים הנעים אחרים, אך היש קפצו
שניהם באחד מעל הסוסים החבוקים ויפלו איש על צווארי
אחיו, וירימו קול בכי. —
"סלח נא, אחי! — התחנן האחד — לא אני... הצעקנית
שלי!"

"אנא בפר נא! — התנצל השני — לא כי האשם...
בשתקנית שלי..."

"מחול לך... מחול לך..." ענו גם שניהם — אכל מה
בעשה שלא תוספנה הרגזניות האלה לשלח מדגים בינינו? —
היכול אתה לשמע צעקת אשה? — שאל אברהם.
— צעקה אני יכול לשמע — ענה צלח-ערין, — אך

שתיקת אשה תרגזני מפנוחתי.
— ואני שתיקת אשה יכלתי לשמע, — ענה אברהם, —
אך צעקותיה לא אוכל לסבל.

— אם בן אפוא — בא אתה אל ביתי ולפדת את אשתי
לשתק, ואני אבא אל ביתך ולפדתי את אשתך לצעק; ואז
גוכל לחיות עמך ולא תרגזנה אותנו עוד.

וישובו האחים שמחים וחבוקים אל הכפר, וישימו איש
איש את פניו אל בית אחיו; ועוד כעצם היום הזה למדה
השתקנית לצעק, עד כי הלך קולה על מרחב הכפר; והצעקנית
כמו גשתתקה פתאם, ותיירא לפתח פה.

ומאז והלאה היו האחים בשלוח ורעות, ויסתמו את
התעלה, ויפריצו את הגדרים אשר בנו ביניהם והאחים —
הסוסים החלו לאכל מאבוס אחד.

יְהוּדָה שְׁמִינְבֶּרֶג.

אחרי כן אל בתיהם — זה לשמע צעקות אשתו, וזה — לספר
את אנהות השתקנית שלו.

באחד הימים ככדה הכרידות על אברהם, ויחבש את
סוסו האהוב וירכב עליו וישם פניו אל השדה.

ובעת ההיא טפס צלח-ערין על עצו ויבט הנגה, ולא
מצא שם את אחיו תחת העץ הכוּדֵר — ויעגם מאד, ולא
מצא לו מקום אז מעשה אשר יעשה להסית בו את דעתו.
ולמען הפג עגמימותו — חבש גם הוא את סוסו ויטש
אל השדה.

פתאם זקף סוס אברהם את אזניו, ויעצר במרוצתו:
הוא שמע מרחוק קול נחרת סוס, ויבר בו את אחיו, אשר
גפרד מאתו בעל כרחו זה זמן רב.

הסוסים האחים נעו שתיים ושלוש פעמים חליפות,
והתרים ענו להם בחר עד מהרה — ולא שלטה עוד בהם יד
בעליהם, וישטפו שניהם איש לקראת רעהו על ההרים ועל
הבקעות, על שדות תבואה וכרמים. הסוסים ראו איש את
אחיו, ויצתלו בתרועה... וכרנע דאן! איש אל אחיו וישימו
איש את צווארו על צוואר אחיו, וקול צהלתם מלא את רחבי
הכפר. שמעו הנחשים ויתחבאו במאורותם ושני חנקים אשר
רבו אז על פרה אחד, עצרו בשוריקתם ולא נועזו לפתח פה.
וכרנע ההוא היו פני הרוכבים איש מול אחיו נגד
רצונם.

ויתבוששו האחים מאד, ויזרירו את ראשיהם, ולא
מצאו עז בלבכם להביט איש אל אחיו. —

(¹) עפו, רצו במהרה.

ברבורים*.

ברבורים:

בי לשיר לא למדנו

גם רקוד לא רקדנו

לא נעור בשמים

אך בי לנו קנפים;

אך אחד תענוגנו —

בה לשבת פה שנינו

ולשוט בה דמם בגלים הנזכים

ולראות שמי התבלת בראי מעמקים.

ברבורים, ברבורים,

אהובים ובורים!

הוי, מדוע תשוטו פה יחד

כל היום בדממה ובנחת.

ודמם צוואריכם פה חבוקו

ואיש איש את אחיו תשקו?

(¹) על פי הא.

אָנכי קָבֵר אוֹכְלָה:
גַּם שִׁירִים לִי אֲשִׁיר
וּבְקוֹלִי אֶף אֶצְהֶלָה.

וְצִדְקָתְךָ, בְּרַבִּירִים
אֱהוּבִים וּבְרוּרִים
הֵן גַּם נָח וְגַם נָח

וּבְקִלְזֹאת לֹא שִׁמַּחְתִּי בְּכָל אֶלֶה.
לֹא תָמִיד אֶף הָיִיתִי לְבָדִי
בְּאֵין אֲחִי וְאֶחָיוֹתִי הַטּוֹבִים עִמָּדִי.
שְׁמוּאֵל בֶּן-עִיזִין.

גַּם אֶקְפֹּץ וְאֶרְקֹד
וּכְנַפְשִׁי אֶתְהוֹלֶלָה
בְּכָל מִשְׁחֵק־פֶּלֶא;

שֶׁבֶת אַחַת בְּגֵן עֵדֶן.

(אָנְדָה עֵבְרִית).

(סוּף).

וּבְפָנוֹתָו כֹּה וְכֹה וְהִנֵּה גַעַלְמוֹ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים הַמְּשֻׁרָתִים
אוֹתוֹ; וַיִּבֶט רַבִּי שְׁמוּאֵל מִסְכִּיב — וְהִנֵּה בֵן גָּדוֹל וּמְרֻחַ
לְגַד עִיזִין.

וּשְׁדֵרוֹת שְׁדֵרוֹת שֶׁל עֲצֵי תִמָּר, בְּרוֹשׁ, אֶרֶז וְתַדְדֶּה
וְכָל עֵץ נוֹשֵׂא פֵרִי — נִמְשְׁכוֹת לְאֶרֶץ הַגֵּן וּלְרַחְבוֹ. וְעַל
הַגֵּן פְּרוֹשׁ רָקִיעַ מְהוֹר בְּפָנֵי הָרָקִיעַ כִּיּוֹם אָבִיב; אֵף עֲנָה
קָלָה לֹא תַחֲלַף עָלָיו. גַּם עַבְדִּי קִמְנָה בְּכַף אִישׁ לֹא תִקְדִּירָהּ.
וּבְלֵב הָרָקִיעַ מְטִילֵת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגֵאוֹן וְיוֹצֵאתָ סְבִיבָה אוֹר
שְׁבַעַת הַיָּמִים; וְגַם הַיָּרֵחַ יֵהַל אוֹרוֹ וְלֹא יִקְהֶה מִפָּנֵי אוֹר
הַשֶּׁמֶשׁ; וְגַם הַכּוֹכָבִים מְזוּהָרִים בְּשִׁמְשׁוֹת קִטְנוֹת בְּאוֹר
נִפְלָא, וְכָל צֶבֶא הַשָּׁמַיִם מִתְעוֹפְפִים אֵנָה וְאֵנָה. וַיֵּשׁ אֲשֶׁר
תִּפְגֹּשׁ בְּקִצָּת כּוֹכָבִים אַחַת עִם רֵעֻתָהּ בְּתִיבֵי־הַחֶלֶב אֲשֶׁר

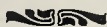
וַיֵּשׁ הַצַּדִּיק אֶל כֶּסֶף הַגֵּן וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו. וַיִּרְדֵּ
הַגֵּן מֵעַל כֶּסֶף וַיֵּשׁ אֶל הָאוֹרֶחַ וַיֹּאמֶר: שְׁלוֹם עָלֶיךָ.
שְׁמוּאֵל! שָׁמַח אֲנִי מְאֹד לִרְאוֹתְךָ בְּצֵל קוֹנֵתִי. וְזֹאת אֲשֶׁר
אֶבְקֹשׁ מִמֶּךָ: עַל כָּל אֲשֶׁר תִּרְאֶה פֹה לֹא תִשְׁתַּמֵּם וְלֹא
תִתְפַּלֵּא וְלֹא תִשְׁאַל פֶּשֶׁר דְּבָר עַד מוֹצָאֵי הַשַּׁבָּת. וְהִנֵּה
צִוִּיתִי לְהַכִּין בַּעֲדָךְ כָּל הַדְּרוֹשׁ לָךְ לַיּוֹם הַשַּׁבָּת.

עוֹדֵנִי מְדַבֵּר וְהִנֵּה נִפְתָּחָה דֶּלֶת מִימֵן הַחֹדֶר, וַיֵּשֶׁ
אֲנָשִׁים נִבְנִים וַיִּרְמְזוּ לוֹ כִּי יִלְךְ אַחֲרֵיהֶם.
וַיִּלְךְ אַחֲרֵיהֶם, וַיָּבֵא עַד שַׁפַּת פֶּלֶג נִחְמָד לְמִרְאָה;
וַיִּשְׁאֹן גַּלְיוֹ עָלָה בְּאֹזְנוֹ בְּקוֹל מְגִינָה גְּפִלְאָה. וַיִּרְדֵּ וַיִּרְחֹץ אֶת
בְּשָׁרוֹ בְּמֵי הַפֶּלֶג, וַיִּטְבֵּל אַרְבַּע פְּעָמִים וַיִּתְקַדֵּשׁ וַיִּטְהַר;
וְגַם חֲלִיפוֹת בְּגָדָיו הֵבִיאוּ לוֹ וַיִּלְבָּשֶׁם לְכָבוֹד הַשַּׁבָּת.

מסעות באויר.

(סמ"ף)

והשמועה על דבר בדור מונגוליה המעופף בשמים הגיעה עד החכמים היושבים באוניברסיטה בפריז, וישימו לב לדבר הגדול הזה ויאמרו לעשות גם הם כמותו ויקרא החכם הצעיר לימים, שרל ויניצב לפני חכמי האקדמיה ויציגו לפניו לעשות את הבדור ולעופפו השמימה. וחכמי האקדמיה טרם ידעו עוד כמה מלאו האחים מונגוליה את בדורם, ורק את הדבר הזה לבדו ידעו כי העצם המלא את הבדור מחזיק להיות קל מהאוויר. ויחזק שרל משי רק עד-מאד ויעשהו בדור, ויכפרהו בקמא⁽⁵⁾ כדי שלא יצא ממנו החמר המלאהו ויחל למלאהו יסוד המימי. ויען כי מחיר המשי יסוד המימי יקרו בימים ההם, על בן נמצאו בקהל הפריז אנשים גדיבי לב אשר נדכו פספס דייקנות משי יסוד המימי, וביום העשרים וישלשה לחדש אוגוסט שנת 1783 היה הבדור גבון לעוף... בפשעה השמינית בבקר החל שרל למלא את בדורו יסוד המימי, ולפנות ערב נמלא רק עד שלישו. ויהי בראות שרל והאנשים עושי דברו כי עמלם הרב לא הביא להם פרי יוסיפו ביום השני לעבוד עבודתם בלי הרף; אולם גם ביום השני לא נמלא הבדור גם עד חציו. ויצר לשרל מאה ויבוש בנכרו, כי כל האנשים אשר נתנו כספם לקנות את החפצים הדרושים, יתנהו למתעתע ומתהלל בשקר, ויחקר נידרש היטב, למצא את הסבה העוצרת את הבדור להמלא. ויודע לו כי יחד עם היסוד המימי המובא אל תוך הבדור, נחדר⁽⁶⁾ גם האויר הסובב את הבדור ועל כן יכבד הבדור ולא יתן את יסוד המימי לבא אל תוכו ולהרום מעל הארץ. ויעש שרל נסיונות גדולים רבים איך לעצור בעד האויר לבא אל תוך הבדור והצליתו. ובערב היום ההוא ראה שרל כי החל הבדור לנוע, ולנוד הנה ונהאף בי לא נמלא עוד בלו יסוד המימי, וישמח שמחה גדולה.

ויהי היום וישוב עמין מפריז ויבא אתו "ספר על דבר מיני האויר השונים". מן הספר הזה נודע לאחים כי יש יסוד מימי נאמרו לעשות בו את נסיונותיהם הראשונים ולא הצליחו. וען כי "יסוד המימי" עבר דרך תפרי⁽⁷⁾ שקי הנר וילך הלאה ויעט עד אשר יצא כלו מן השקים ויראו האחים כי מפרתם רחוקה מהם, וינאשו.

בימים ההם עשו חכמי הדור מפות חדשות בחשמל⁽⁸⁾ אשר גלו אותו בימים ההם. האחים מונגוליה שמו לב לחקר ולדרש היטב את מעשה העננים וסבת תנועתם בקרקע, ויודע להם, כי העננים מרובים⁽⁹⁾ מאדים חמים ממלאים חשמל, נאמרו לעשות אדים כאלה, ויחזו תבן רטב⁽¹⁰⁾ ויצמרו, וישימו בהם אש ויבעירוהו, וימלאו את שקיהם עשן תבן והצמרו ויעופפום השמימה. והסיון הזה עלה על-כל-נסיונותיהם עד היום ההוא, כי עלו שקי הנר ויגביהו עוף עד העבים, ויהיו שם רגעים אחדים, ולא מהרו לרדת ארצה כשקים הראשונים. וישנו האחים את מפותיהם האלה וישלשונו עד-אשר עלתה מחשבה חדשה על לבם—לעשות בדור משי ולמלאהו עשן צמר ותבן שרופים. הבדור הזה קשור היה בחבלים אל עמודים, ובהמלאו עשן—וירום בכח גדול וינתק את החבלים ויעל השמימה, וירום מעל הארץ אלף וחמשים רגל; ובעבור שעות אחדות שב ויירד ארצה, ביום השלישי בשבע בשנת 1783 בחמישי לחדש יוני עלה הבדור הראשון השמימה לעיני יושבי אננה ורבים מערי השדה, אשר נקראו לראות את התדורה הגדולה הזאת. בדור גדול מאד עשוי גר מקפל, ומעטף במשי, התרומם מעל הארץ וילך הלאה ועלה הלאה וירום, עד-אשר געלם מעין רואיו ונרא כל העם וישתאו וישתוממו עד מאד.

⁽¹⁾ תפר המקום ששני צדדי הארץ תפוזים יחד.

⁽²⁾ עלעקטריציטאט

⁽³⁾ מחברים.

⁽⁴⁾ לה.

⁽⁵⁾ שטאפף

⁽⁶⁾ נוממי "Каучук" בתלמוד נמצא קמא להוראת המלה נממי.

⁽⁷⁾ יבא.

בשעה החמשית נשמעה יריית תותח² לאות כי הגיע אשר יעוף בו הכדור בא. אנשים אחדים פרתו בידים מהירות את החבלים אשר הכדור קשור בהם, והכדור עף במהירות נראת השמימה, ובעבר שני רגעים, – ניגפיה מהעבים, נעלם מעין רואיו. ובעברו עוד רגעים אחדים ונגלה שנית לקהל הרב, ואחר נעלם לגמרה מעיני רואיו.

וההמון הרב עמד משתאה ועיניהם פקוחות עד מאד לראות הישוב הכדור ונגלה להם עוד הפעם, אך נשם שוטף נפך סהר ארצה, נימחרו כל הנאקפים לשוב איש איש לביתו.

בעבר ארבעים וחמשה רגעים נמצא הכדור מונח ארצה באקואן – מהלך חמש שעות מפריו.

הכדור היה קרוע לגזרים רבים, כי הוסיף שרל למלאותו יתר על המדה הדרושה למען היות לו מראה גל נחמד למראה, ובהמלאו יסוד המימי פה לפה עד אפס עוד מקום, נבקע ונקרע בהיותו במרום, אשר שם מעט בכד האויר מאשר על הארץ, ועל כן התפרץ יסוד המימי לצאת נבקע את הכדור ונקרעו ונפילו ארצה, ובעצם הגיע אשר ירד הכדור הקרוע ארצה עמדו אברים אחדים בשדותם ובעברו שבדחתם, נהי בראותם והנה איזה עצם משנה יורד משמים ארצה, ניחרדו תרדה גדולה, וניסו איש איש לעברו.

ניקתם שרל את הכדורים¹ אשר דרך שם הביא את יסוד המימי אל תוך הכדור, וישב הוא ועוזריו בלילה לביתו לנח מעמל היום, ביום השלישי בהיות הבקר יצא שרל ועוזריו לעבודתו ונמלא את הכדור יסוד המימי ובערב יום העשרים וששה לתרש אנוקספ היה הכדור נכון לעוף.

המקום אשר משם ירום הכדור לעיני יושבי פריז היה שדה מרם. אל השדה הגדול ורחב הידים תהא נשא הכדור בזהירות רבה אחרי חצות הלילה בעת אשר רב יושבי העיר נמו שנתם, אנשים אחדים, נושאי לפידים בידיהם, הלכו לפני הכדור להאיר את הלילה, ואחריהם הלכו נושאי המטה אשר הכדור היה קשור בה, התהלכה הנה הווא בשעה השנית אחרי חצות הלילה הפליאה מאד את לבות העגלונים הפריזים, ובעבר לפניהם נושאי המטה, – וניסו את בוכעיהם מעל ראשיהם וניקרו.

הבקר אור ואנשי צבא רבים שילחו אל השדה להשגיח על הפדורים, רבבות אנשים ונשים וטף נהרו אל שדה מרם לראות את הכדור המעופף, ואנשי הצבא לא יכלו לעצור בעד העם הרב הדוחקים איש את רעהו, על כל גגות הבתים והמגדלים עמדו אנשים למאות ולאלפים לראות את הדבר אשר לא ראו עוד בכל ימי חייהם.

האכרים מתנפלים על הכדור.

ידקר עד אשר לא נשאר בכל הכדור כי אם סחבות ונגזרים קטנים, וניקחו את הסחבות והקטנים ונקשרו את האחד בשני ונאמצים אל ונכסו וידפקו אותו ויגרעו בשדה לארצו ולרחבו...

אולם כאשר הבישו אחריהם ויראו והנהו מונח עד הארץ ולא ינוע ולא יזוע ניתאוששו ונאמצו את לבם וניקחו את מקליותיהם ואת מערריהם ואת קרדיומזותיהם ונעו וניגשו אל העצם המפיל אימה ויפוחו הלוד והבות הלוד.

החדשה הזאת וילתדביקן אל כל מקום אשר יאספו שם יושבי ארץ צרפת, למען דעת כי לא תצא ממנה כל דעה. (עוד יבא).

י. ב. לבקר.

ובאשר נודעה אחרית הפדור לממשלת צרפת, ניצו האנשים היושבים ראשונה במלכות לבאר לעם את דבר הפדור המעופף ולהרפים מודעות על אדות התמצאה

ח ד ש ו ת.

ילדי העברים, "התמורה"; ולהורות גערי ישראל את דברי ימי עם הגדול כתב את ספרו היקר. תולדות עם ישראל בשלושה חלקים: זה הספר, שכל ער עברי בימינו שואב ממנו קורות עמנו מאז היה לנו עד היום הזה. גם את קוראי העולם קטן וזר לטוב ויכתב להם את ספרו הנפלא "הגבור הקטן", שנדפס בעולם קטן שנה שנה.

והנני מברכים גם אני את סופרנו הנקבד, כי יאריך עוד ימים רבים אתנו והוסיף לעבד את עבודתו הפוריה בשפתנו ופקד גם את קוראיו העברים הקטנים לטוב בספרינו הנעימים והיה לברכה בספרותנו.

הזכרה. — בימים האחרונים מת המיד" הוא ראש הרבנים בולגה הרב רבי מאיר נח לויין. הרב המנוח היה אחד מגדולי הרבנים בדורנו. במשך ימי חייו האריכים היה רב בערים רבות ויצאנו בידעתו הרבה בספרות התלמודית ובחקמתו והליכותיו עם אנשים. בשנת תרנ"ג נתמנה למיד בירושלים אשר בליטה, הוא וילקה, והיה חביב ורצוי לרב אחיו בני עדתו, כי הרבה לעסוק בעניני הכלל ובכל מעשי הצדקה והחסד שבפניו. לפני חצי שנה חלה מחלה קשה אשר מאנה הרפא, וביום הששי לחדש ינואר השיב את רוחו אל האלהים ונקבר ונספד בכבוד גדול.

בן שבעים ואחת שנה היה במותו. זכר צדיק לברכה. **הגינה שנתית.** — ביום ב' ו' אדר חגנו מוספי התלמוד-תורה הגדול בלונדון רחוב בריק-לין את חגם השנתי התשיעי. בתלמוד-תורה הגדול הזה יש חמש עשרה מחלקות ובהם פאלף תלמידים. המנהלים חלקו לכל התלמידים פרות, ממתקים וספראות, ולפני תלמידי ארבע מחלקות הגמרא: שבועים וחמשה במספר באר אחד המנהלים את פרישת התנינה ויעזור את לבבם להיות בנים נאמנים לעמם ולהנות בחזרת יי בשקדנה רבה.

פסל צעיר. — עלם צעיר אחד בקיבו, מיס שמו, משך עליו עיני אחרים ממשפילי העיר בפסילים היפים שעשה, מפלי אשר למד את המלאכה הזאת מעודו. והאנשים האלה תמכו בידו ונתנו לו המלצות וישלחוהו למסרברג להשתלם שם בחקמת הפסול. והעלם בא לפני אחינו הפסל המהלל מר אליהו גינצברג, תלמידו של אנטוקולסקי, ויתרגש מאד בראותו את מעשי ידי. הוא מנבא

בשורות נערים עברים. — הועד המפקח על בתי הספר בלונדון וזה שני גערים בפרסים גדולים בעלי מאה ועשרים לטרה שטרלינג (הלמדה שטרלינג — בעשרה רבלים בכסף רוסיה). מספר הנערים שעמדו לבחינה וחפצו לזכות בפרס מאתים וארבעים ושלושה, ורק שלשה מהם זכו, ושנים מהזוכים הם נערים עברים. האחד הוא בן שמים עשרה שנה והשני בן שמים עשרה וחצי.

חג יובל. — ביום העשרים וארבעה לחדש שבט קלאו חמשים שנה לסופר העברי המפרסם אלכסנדר ויסקינד רבינובין. היום הזה היה לחג לספרותנו, ורבים מסופרינו ומחזקבי שפתנו שלחו את ברכותיהם לחתן היובל.

א. ו. רבינובין נולד ביום כ"ד שבט שנת תר"ד בעיר לדי. עד השנה השליש עשרה למד בחדרים את התלמוד ככל גערי ישראל בימים ההם, ואחרי כן למד בפני עצמו בבית המדרש, ששם למד אז גם הסופר העברי מר ראיבן ברוינין. הודות להברו זה החל רבינובין לקרא ספרים עברים ונקרא את הספר "האבות והבנים" לש"י אברמוביץ. ספרי מרדכי אהרן גינצברג וקלמן שולמן. אף עסקו בהשקלה לא ארך הרבה. כי אבותיו השיאוהו אשה בעודו צעיר לימים, ממנה הימים ההם, ובשבתו בבית חותנו הקדיש את כל זמנו ללמוד התלמוד ומקראו. אחרי מות חותנו היה למורה בעיר ויזמה. שם למד לדעת על בריה את השפה הרוסית ויהגה הרבה בספרותה. ראשית עבודתו הספרותית היתה בשפת רוסיה, כי כתב מאמרים בעתונים הרוסים, גם היה עוזר קבוע במערכת העתון הרוסי "תשבות היום" שיצא במוסקבה. אף הסופר הזה טובה מהר כי לא בספרות הרוסית מקומו. ובעת ההיא קרא הרבה ספרים עברים אשר פעלו עליו לטובה וביחוד עשה עליו רשם גדול הספר "דור דור ודורשיו" להחכם איווק הירש ויס.

אז כתב את ספרו העברי הראשון "על הפרק", ובעברו למסעיו בא לעיר פולשנה ונתקבל שם למורה עברית בתלמוד-תורה שם. מאז התמסר הסופר להוראת השפה העברית ולספרותה. הוא כתב אז את ספריו המצוינים, חשאת הצבור, באסם תקנה ואת ספרו הגדול "פת העשיר", שיצאו לאור על ידי הוצאת "תשיעה" בורשה, ויעשו רשם גדול על קוראיהם. ואולם הסופר הזה היה העברי זכר גם את אחיו בני עמו הקטנים ויכתב בעדם את ספריו הנעימים

בו. רבים מן המלמדים ובעלי-הבתים שבעיר, שאינם חובבי שפתנו מתנגדים לבית-הספר הזה; אף למרות כל אלה, הולך בית-הספר ומתקדם. ובעת הבחינה שעשו לתלמידים זה לא כבר לפני קהל גדול, הצמינו הילדים הקטנים בידעת הלמודים ובדבורם העברי החי בפייהם. ואנחנו נאמר לעברים הקטנים האלה: חזקו ואמצי ועשו חיל בשפתנו והייתם לתפארת לעמנו.

עליו, כי היה יהיה בקרב הימים לכוך מזהיר בשמי חכמת הפסול. גם המבקר הרוסי הנודע סטפוב והציר הרוסי הגדול ריפין הללו את מעשי ידיו. מיום ושלח לחיין לארץ להשתלם שם. למוד השפה העברית. — מאדינברג (שוטלנדיה) מודיעים אותנו, כי נוסד שם בית-ספר עברי, שחמורים מלמדים בו עברית בעברית. שני מורים יש בבית-הספר וחמשים תלמידים

והצפרים אוהבים את אפרותיהם כאשר יאהבו אתכם הוריקם אתם, והאפרותים אוהבים את הוריקם כאשר תאהבו אתם את אבותיכם. מה רע ומה היה לכם, לו גולו מכם את אביכם ואמכם הטובים, או לו גולו אתכם מהם. אל סרעו אפוא, ילדים, לצפרי השמים! אהבי אותם וחמלו עליהם!

המכתב הזה נדפס במאות אלפי נסחאות (אפסמפלרים) ונפוץ בקרב הילדים.

עץ הפיתום. — לפני שנים אחדות קמה סערה גדולה בגולנדיה החקשה ותעקר עצים רבים משרשיהם. ובקרבת העיר אשמי, געקו עץ עתיק לימים ויפל ארצה ובגללו נתפורו סביבו עצמות אדם וגולגולות. העץ ההוא היה גבוה ויהי מלא משרשי ענדי צמחתו גופות אדם ועצמות מתים. גיזות אחדות היו עוד שלמות בביום המות ואחדות היו כבר לגלים של עצמות. יושבי המקום אומרים כי לא הם ולא אבותיהם שמו את מתייהם בעץ הגבוה הזה, וגם לא ידעו מעולם כי היה שם מנהג כזה. משערים כי לפני שנות מאות רבות שרר מנהג קדמון לקבר את המתים בעצים גבוהים.

אבדת הזכרון. האנגלים אוהבים תיירים בארצות שונות מאין במהם. ויהי היום ואיש אנגלי צעיר חר את דרי ורץ הגבהים אשר בגרמניה ובאחד הימים הלך פרסאות אחדות בגליו בספסו על צלעי ההרים הגבהים ויהי ענף מאד, גם הרעב הציק לו מאד, כי לא מצא שם כל היום אכל להשיב נפשו. לפנות ערב בא למקום מושב ויחפץ לבקש לו דבר-מה לאכל, ומה השתומם בראותו, כי נשכחה ממנו פתאם השפה הגרמנית לגמרי, עד אשר לא ידע להביע בה אפילו את המלה "לחם", תחת אשר עד כה דבר וכתב גרמנית בכל העולה על רוחו.

וביותר גדל תמהונו בדעתו, כי זוכר הוא את כל אשר עבר עליו ביום ההוא וגם את שפתו האנגלית ובר הישב. ויהי אנטס לדבר אל גרי המקום ברמיות. ואולם אחרי סערו את לבו ואחרי

אבדת אם. - הדבר היה ביום השלישי להדש מי לשנת 1902, ביום הנורא והוא פתח החר הקרח אשר על האי מרטיניקה את לועו הנורא וירק על כל סביבו את לפת אשור הנורא ויחפץ את כל העיר סן-פיר, וכל יושביה הרבים, בשלשים אלה נפש אבדו בתוך המהפכה; וגם באגיות רבות, אשר עמדו בחוף העיר ההיא על עננם, בערה האש הנורא ונאבדנה הן ואנשיהן ורק בשלשים איש נצלו ממנו על ידי אניה צרפתית אחת.

ובאחת האגיות האלה, אשר עמדו פתח מטר האפר הלוהט אשר נפץ עליהן, נמצאה אשה צעירה אחת אשר נשאה בזרועותיה ילד קטן כבן שנה. האשה הזאת יחד עם יתר האנשים שהיו שם ירדו בבהלה אל פתחת האגיה; האויר בתאי האגיה היה חם ולוהט מרגע לרגע, עד כי שם מתק נפשם. על בן קוי להוציל מן החם הנורא הוא בתחתית האגיה, ואולם האם הצעירה הזאת אף כי הימה נהיה כלה מפה רגל ועד ראש, לא שמה לב לזה ולא השמיעה אף אנחה קלה מעצמת מכאוביה הנוראים. אף מחשבה אחת מלאה את לב: להגן על בנה מחמה. היא אטתה את בנה חבוק אל חזהו ונתן עליו בגופה. כאשר הוציאו את האגיה ההיא מתוך ההפכה מצאו את האם הצעירה מתה, אף בנה הקטן היה חי בזרועותיה הקרות.

מכתב גלוי לילדים. — המחלקה לחברת "מגני בעלי החיים" אשר בתרסון הדפסה בימים האלה מכתב גלוי לילדים וזה תכנו:

"ילדים אהובים! בבוא האביב יחלו לשוב אלינו האורחים היקרים, צפרי השמים, לשמח אותנו בזמירותיהם הנעימות ולמלא את הגנים, השדות והערים חיים עליונים בצפצופם הצוהל ולהשמיר את החפושיות והתולעים המשחיתים את פרי האדמה. קבלו נא, ילדים, את הצפרים האלה באורחים יקרים, התהלכו אתם באהבה ובחמלה רבה; אל תרדפום, אל תגלדו מהם את ביציהם הקטנות, אל תגולו ואל תענו את אפרוחיהם הרבים. דעו כי הצפרים הורים הם לאפרוחיהם כמו לכם האב והאם שלכם,

המניה הזאת הננו שולחים למערכת הנכבדה, והיא כבר תשלחנה לקרן הלאומית, באופן כזה, גם קנינו מניה, וגם אנחנו נותנים 25 פרנק לקרן הלאומי, והננו מעצים את כל חברינו וחברותינו העברים, לעשות כמנונו, ואז גם הם יהיו מאושרים בדעתם כי הם לוקחים חלק בנאולת עמם הנדבא.

כרנשי כבוד ואהבה

מוכירי ההכרה

אלכסנדר אהרנון,

בן 15 שנה.

המנרבים

אלכסנדר

שרה

רבקה

יהודה סקלוביץ.

לאה ווייטמן.

שושנה }
בתייה } קופמן

קלמן משה סוסקין.

אשר זה מעמלו, נזכר שנית את השפה הערבית, ולגדל תמיהונם של יושבי המקום החל לדבר אליהם בלשונם.
מקרי שבתה באלה יקרו לעתים קרובות אחרי עבודה קשה ויגיעה רבה.

מכתבים.

אחי היקרים

בעולם הקטן נדפס ספור בשם "רביד האמת" מאת מר קרישכסקי ובו נזכר שם בית ישע אהרן בתור בית משוגעים; ואתם בלי ספק הפצתם לדעת מה משפט הבית הזה ומדוע נקרא בשם בית ישע אהרן? הבה ואספר לכם.

נשים חכמות וצדקניות היו בירושלם, אשר אמרו אשה אל רעותה: עשה נא דבר טוב בעיר. ותסכמנה לכוין חברה לתמיכת יולדות עניות ותקראנה לה שם "עזרת נשים". ויהי כעבור ירחים אחדים ויבואו גדולי העיר אל הנבאיות ויאמרו להן: הנה אתנו יש "הקדש" בעיר, אשר ישבו בו זקנים וזקנות נכי ידים או רגלים או שנמרפה דעתם, אבל אין שום השגחה עליהן ועתה קתנה נא את המצוה הזאת תחת ידיכם. ותאותנה הנשים ותבואנה אל ההקדש לדאות, ותבהלנה מאד, כי מצאו מערה חשוכה ולא בני אדם בה, כי אם חיות מורפות. ככה נשתנו פני יושבי הבית הזה מחסרין השגחה, ואולם כמעט לקחו הנשים את הבית הזה תחת ידיהן והנה נהפכה המערה החשוכה לאחדים נקיים וטובים, והזקנים והזקנות שהיו שם שמונה נפשות במספר התגלחו ורוחצו ולבשו בגדים נקיים וישובו ויהיו להם פני אדם.

ואשה אחת כבודה מאד בארץ אשכנז ושמה ביילה לעיוני-ברודסקי שמעה את שמע החברה ותתן ידה לה ותקח דברים עם חברותיה שמה. ותקבצנה הרבה כסף ותמצא יד החברה די לשכור מעון אחר גדול וטוב במקום אויר מהור מחוץ לעיר ויגדל הבית ותרכינה הנפשות האומללות החסות בו עד של שם.

ופה אתנו בירושלם איש נכבד ושמו ר' שרגא פייבל יעקבווהן ויהי כראותו את המוסד ויטב בעיניו מאד ויכתב למוסקווא לאחד ממכיריו שיתן כסף לבנות בית להמוסד הזה להיות למזכרת לאביו המנוח שנקרא בשם ר' ישעיה אהרן נוישטדט זצ"ל, וישמע אליו הנביר הנ"ל וישלח כשלושים אלף פ"י ויבנו את הבית בנין מפואר בתוך חצר רחבת ידים מאד על דרך יפו ונקרא הבית על שם המנוח "בית ישע אהרן".

וחברת "עזרת נשים" חננה זה לא כבר את יום הוסדה בשנת התרנ"ד ואת פרשת החג אספר לכם במכתבי השני. וירושלים. אחיכם שמריה פלבל.

ונכון יעקב כ' שבת השנה הששית לכנסיה בבל.

לבית מערכת "עולם קטן"!

זה יותר משנה אשר אנחנו הנוכרים הלאה, החלטנו לאסף כסף למוכת הקרן הלאומית. הכסף אספנו בכל ערב שבת; כל אחד מהחברים שם מכסת כסף בקופסה, וגם בהגיע חג הפורים התחפשו, ונאסף כסף לקרן הלאומי.

ויהי כאשר אספנו 25 פרנק, קנינו מניה, בבנק הלאומי, ואת

הוצאת "מוריה" בהשתתפות "אחיאסף".

יצא לאור

ונמצא למכירה:

הזמיר

שירי ילדים לזמרה ולמקרא (דקלמציה)

מאת **נ. פינס**.

עם שירי ילדים חדשים מאת

ח. נ. ביאליק ו**יש. טשערניחובסקי**

ונוספה עליהם

קבוצת שירי ילדים מלוקטים מתוך ספרותנו ושירי עם.

"הזמיר" בא למלאות בספרותנו חסרון שירי ילדים הראויים לשם זה באמת מצד תכנם, צורתם ולשונם. "הזמיר" ערוך בכונה מיוחדת ובשפה מסוימת לתכלית פדגוגית לפי רוח הילדים וחיותם. שירי "הזמיר" נחלקים לשש מחלקות: א) מחיי הילדים בבית ובחוץ; ב) שירי הטבע; ג) שירי שעשועים (I) שירי-לכת, II שירי מחול, III שירי משחק; ד) שירים לאומיים; ה) שירים שונים; ו) שירים מלוקטים ושירי עם. שירי המשחק חברו ע"פ ששתו של קאחלער, שהביא את שיטת פרבל למרום השתלמותה.

לשירי הזמרה נאספו כשבעים מגנינות ילדים מהנגנים הנודעים, בשכונן, מצר, מנדלסון, רינקר, שומאן, שוברט ועוד. לרבים מהשירים, ביוחד דהלאומיים, חברו מגנינות יודיעי גנן עבריים. מחיר הספר (בלי טעמי הנגינות) 60 קאפ. עם פארשא 68 קאפ.

Издательство „Ахисаф“, Варшава.

באדעסא נמצא למכירה אצל:

I. X. Равницкій, Одесса.

"הזמן" לשנת 1904! יוצא מדי יום ביומו בפטרבורג.

ט. עניני המדינות, השקפות על החיים המדיניים של עמי תבל.
ו. ידיעות כלליות. השקפה ברורה שימת עין על כל החדשות והידיעות הכלליות הנוגעות לכל אדם באשר הוא אדם.
יא. מאמרים כלליים מעולים המאמנות, המרע, הספרות וידיעת המטבע.
יב. תשובות בית המערכת — ע"ד ענינים ספרותיים, דברי חקים ומשפטים, הנוגעים לישראל.
הפרוגרמה הזאת אפשר יהיה לנו למלאות כעתון היוצא מדי יום ביומו.

גם נשתדל, כי כל החדשות והענינים הנוגעים ליהודים הנמצאים בהסינטי, המיניסטריים ויתר מוסדות הממשלה יבאו ב"הזמן" בהקדם על פי המקרית הראשונים.

גם בחלק השמושי עשינו שנויים רבים. ובים הם הפונים לבית מערכת בעניני דת ודון, אך כאשר רוב המכתבים היו בעברית, קשה היה להמציא להם תשובה. עתה עשינו חדשה: החלטנו למסור הדבר ליוריסט מומחה אשר יהיה על יד בית המערכת — היודע עברית — והוא ישיב לכל החותמים השואלים בדיוק, אם ב"הזמן" או במכתב פרטי (כאשר ישלחו מוקדא לתשובה).

מלבד זה הפקרנו בכל הערים הגדולות בארצנו ובחוץ לארץ ופרים מיוחדים אשר יודיעו מכל הנעשה.

בשנת 1903 השתתפו ב"הזמן" ומאמרי הסופרים האלה:

ש"י אברמאווין (מענדלי מוכר ספרים), אחד העם, פ. אויברוך, א. אידעלסון, ד"ר מ. א. אייזנשטאט, ש. אש, ת. ג. ביאליק, ש. כס, ציון, פרופיסור נ. באקסט, א. מ. ברכוב, ר. בריינין, י. ברשדסקי, דג' מ. י. ברושצבסקי, ד"ר ש. ברנפלד, י"ל ברוכוביץ, א"ל בבקוב, ד. באש ברוך, ד. גינצבורג, פ. געץ, י. גלאס, ש. ל. גורדון, א. מ. גנצר, א. רובינסקי, ד"ר ת. ד. הורוביץ, מ. מ. הורוויץ, ש. ווערמפל, ח. זוט, י"ח טביוב, י. טפליצקי, י"א טריווש, ג. טוראוו, ח. טשערנוביץ, אברה"ו כהנא, דוד כהנא, מרדכי בן הלל כהנא, בן-ציון כץ, מ. ל. ליליענבלום, א. ל. לעווינסקי, א. לודוויפאל, ד"ר שמריה הלוי, ליפמאן לעווין, אר. ה. לעווין, יח"ל, מ. לובניק, מ. ליטוואקאוו, ד. מגיד, יעקב מוא"ה י. מלינק, ד"ר חיהאל מרגליו, יצחק דובער מארקאן, ח. ג. נומברג, ב. פילקינד, מ. סאלאווייצקי, מ. סמילאנסקי, זלמן עפשטיין, שלום הלוי עפשטיין, ש. פרוג, ד. פרישמאן, צבי פרילוצקי, ד. פיסאר, י. פיכמאן, מ. מ. פייטלזון, ד"ר י. צינברג, הלל צייטלין, ד"ר י"ל קאנטאר, ד"ר י"ל קאצענעלסאן, חיי קאצינלסון, י"ח רבניצקי, ש. ראָענפעלד, א. ז. ראבינאוויטש, מיכל ראבינאוויץ, יהודה שטינבערג, מ. שיינקין, ד' שמענוביץ, אלעזר שולמאן ועוד.

"הזמן" היומי לא יאבד את ערכו הספרותי שהיה לו עד עתה. כמו עד עתה, כמו כן גם לימים הבאים לא ישא "הזמן" פני כל מפלגה, אך מטרה אחת לנגד עיניו — האמת.
"הזמן" ישים לב לצרכי העם העברי החומרי והרוחני.
"הזמן" יעורר את העם לתחיה; יעורר את העם על חיי עולם של העם העברי, על תעוררו ומשלתו ועל המאור שביהדות.
"הזמן" יעורר את העם להרים מצב השכלתו—השכלה עברית וכללית ביחד.

"הזמן" יעורר את העם להתאמץ בכל כחותיו על דבר וכיותיו, ועל דבר השבת מצבו כהוה ובעתיד.

"הזמן" ילחם, כמו עד עתה, עם כל קנאי ומהביל.
"הזמן" יתאמץ לאחד בכל האפשר את המפלגות ולעבור עבודה אחת גדולה לטובת עם ישראל, ארץ ישראל וכל קניני הרוחניים.

אלו הן מטרותינו היסודיות אשר מן לא נסור כל הימים, ובחפצנו ובתקנתנו כי הזמן היומי יהיה קנין כל העם, לכן

ראינו לקצוב על הזמן מחיר זול, מחיר היותר פחות לעתון יומי אשר יצא על פי פרוגרמה רחבה, אשר תהיה לו גם הרשות לדבר על אדות חקי הממשלה הנוגעים ליהודים.

ואחרי אשר יש עתה להזמן פרוגרמה של כל העתונים הגדולים שברוסיה לכן נשתדל בכל אשר יהיה לאל ידנו, כי יבאו בו מהיום והלאה בתמידות הפרקים האלה:

א. מאמרים לשאלות הזמן על כל צרכי החיים של העם העברי, על מצבו החמרי והרוחני. על ההגות והכלכלה ועל דבר עניני הצבור של עם ישראל ומוסדותיו, על הישוב בארצנו הקדושה ועל כל השאלות הציוניות.

ב. חיי העם בערי המדינה, ב"הזמן" יבואו תמיד מכתבים מופרים מי וחדים וקבועים מכל מושבות בני ישראל.

ג. חדשות — כל הנוגע לחיי ישראל בארצנו ובחוץ לארץ מהמקורות הראשונים.

ד. דברי סופרים, השקפה על העתונים אשר לעם ישראל בשפות שונות.

ה. הספרות היפה, ממיטב הספרות היפה, מפרי עטם של סופרינו ומשוררינו.

ו. חכמת ישראל, מאמרים מקוריים על דברי ימי ישראל וספר רע השקפות חמירות תבאנה ב"הזמן" על עבודת חכמי ישראל שבמותו.

ז. בקרת. לספרים חדשים שיצאו לאור בלשון עבר ובלשונות אחרות.

ח. פילוסופים.

כל החותמים החרשים יקבלו את ארבעת המאמרים של שנת 1903 בחצי מחירם (1 ר' 50 קאפ'). שלשה המאמרים

ישולחו תיקף והמאמרים הרביעי ישולח בצאתו בקרוב.

מחיר "הזמן" היומי: ברוסיה לשנה: 7 רובל, לחצי שנה 3,50 רובל, לרבע שנה 1,75 רובל.

בחו"ל " " במשלוח כל יום 12 רובל, ומשלוח פעמים בשבוע 9 רובל.

מכתב עתי החדשי של "הזמן"

היה מוקדש לכל עניני החיים, הספרות והמדע בכלל ולספרות ישראל וחכמתו בפרט.

הקוראים אשר קראו כבר את שלשת המאמרים, שכבר יצאו לאור, אל נכון יבינו את תכונת ותעורת הירחון החדש אשר בערבות הספרות לא יהיה נופל מן המאמרים, והננו להשתדל להגדילו ולהרחיבו.

בהירחון ישתתפו כל גדולי סופרי ישראל וחכמיו.

מלבד זאת תבאנה השקפות חדשיות על החיים העבריים, על החיים הכלליים, על הספרות העתית הכללית והעברית, על חכמת ישראל שבמערב. גם מאמרי בקרת יבאו בתמידות על כל הספרים היוצאים במשך החדש, את חלק הבקרת נשתדל לשכללו כי לא יהיה על פי מקרה, כנהוג עד היום בספרותנו.

בהירחון יבאו בקביעות מאמרי הד"ר י"ל קאצענעלסאן.

בהיות הירחון יוצא ברוסיה נשתדל למלאות חסרון מורגש בספרותנו העתית, הוא השקפות חדשיות שתבאנה במשך החדש. הירחון יצא בפורמט גדול.

מחיר הירחון: לשנה 4 רובל, לחצי שנה 2 רובל, לרבע שנה 1 רובל. לחותמי "הזמן" היומי הנחה גדולה: במקום 4 רובל

יהיה רק שני רובל לשנה.

Редакция газеты „ГАЗЕТА“ С.-Петербурга, Гороховая 51.

Redaction „Hasman“ S-Petersburg, Gorochowa 51.

כתבת המערכת:

דער טאג

א גרויסע מעגליכע אידישע צייטונג מיט נקודות

געהט ארויס פון וויען יאנואר 1904 אין פעטערבורג

נאך דעם פראגראם פון גרויסע אייראפעאישע צייטונגען.

פון איש יהודי ל. ראבינאוויץ, רעדאקטאר פון „המליץ“.

דער טאג ענטפערט אויף שאלות פון יוריספרודענץ וועגן דינים און משפטים, שאלות וואס ווייזן נוגע צו כלל זאכען און צום פרט וואס מיט זיי וועלען זיך ווענדען צו איהם זיינע לעזער. דאס זעלבע וועט דער טאג ענטפערן אויף שאלות, וואס ווייזן נוגע צו מצינושע געשעפטס און פאבריק אנגעלעגענהייטען, ווי אויך שאלות, וואס געהערען צו יעדע סארט מלאכה און ארבייט.

דער טאג דרוקט מעלעגראמעס פון דער ערשטער קוועלע און פון אייגענע ספעציעלע מעלעגראמעס איבער וויכטיגע זאכען, וואס וועלען פארקאמען אין פערשידענע שטערט און לענדער.

דער טאג דערצייהלש זיינע לעזער אלעס וויכטיגע, וואס עס קאמט פאר אין אידישען און אלגעמיינעם לעבען אין רוסלאנד און אין אויסלאנד געבען זיינע לעזער א ריכטיגען בעגריף פון אלעס וואס פאסירט, און פון צוזאמענהאנג פון פיעל פרטים וואס אלע בע- זאמען אין דאס לעבען.

דער טאג גיעבט קלארע ערקלערונגען איבער די אלגעמיינע פאליטיקע און די פאליטיקע פון יעדעם לאנד בעזונדער, ווי ווייט עס קען אינטערעסירען די לעזער פון ט א ג אלס מענטשן און אידען.

דער טאג האט קארעספאנדענטע אין אלע וויכטיגע שטערט אין רוסלאנד און אויסלאנד, וועלכע וועלען שטענדיג מיטטעל- לען ווי דאס לעבען געחט דארט אין אלגעמיין און אלעס וויכטיגעס, וואס דארט פאסירט.

דער טאג מאכט בעקאנט זיינע לעזער מיט אלע וויכטיגע נייעס, וואס קומען פאר אין פארשידענע וויסענשאפטען וואס קענען און דארפן אינטערעסירען די לעזער.

דער טאג האט קארעספאנדענטע אין אלע ענינים אילוסטרא- ציעס, בילדער וואס דורך זיי איין בליק אויף זיי פארשטייט מען אפט זאכען, וואס מ'דארף זיי ערקלערן דורך טויזענד ווערטער.

אין טאג קומען אויך ביאגראפיעס און פארטערטען פון וויכטיגע מענטשן.

אין טאג דרוקען זיך בעלעטריסטישע ארטיקלען, פעלעטאנען בילדער ערצעהלונגען שירים א. ד. ג. געשריבען פון די בעסטע שרייבער. צוגלייך וועלען אין „טאג“ געדורקט ווערען דער אינהאלט פון די וויכטיגסטע ביכער און ארטיקלען אין זשורנאלען און צייטונגען אין אידעש און אנדערע שפראך פון שטעאטער און מוזיק נייעס.

דער טאג שטרעבט צו בריינגען דאס בעסטע, פיינסטע און שלאגענרעכטע, וואס דער אידישער ווייץ האט געשאפען און שאפט ביז היינט.

אויך רעכנט דער „טאג“ פאר וויין פרייט צו דרוקען וויכטיגע ארטיקלען וועלכע וועלען בעלייכטען דאס פרויען לעבען.

„יהי אור“ — עס זאל ויין ליכט — דאס זענען די צוויי ער- שטע און גרעסטע ווערטער, וועלכע די וועלט האט געהערט, און דאס ליכט איז דאס ערשטע וואס „דער טאג“ וועט שטרעבען צו פארשפריי- טען, ער וועט שטרעבען צו ברענגען ליכט, ליכט וואס מעהר, ליכט וואס העלער, ליכט וואס ווארמער אין אידישען לעבען, צו פארשפרייטען ליכטיגקייט אומערום וואו אידען געפינען זיך, זיי זאלען זעהן זיך אליין און זייערע ברידער אין ריכטיגער שוין, זעהן קלאר וואס זיי האבען צו טאן, אום צו פארבעסערן זייער עקאנאמישע און מאטאלישע לאגע אלס מענטשן, און אידען, אויסצוגלייכען און צו שטארקען דעם אייגענע בויגענען, שוואכען און דארען אידישען קערפער, און דאס פינטעלע איד, דאס ליכטיגע, געטליכע פינטעלע פון דער אידישער גרויסער נשמה זאל לייכטען ווי א פאקעל, העל און שטארק, ווייט און ברייט.

דער טאג טרייט צו ויין פראגראם, סטארטעט צו ווייזען קלאר זיינע לעזער אלע זייטען פון לעבען און אלעס וואס אין איהם קומט פאר. מיט בירדערליכע לויבע וועט „דער טאג“ שטרעבען צו בעלייכטען דאס לעבען פון אלע קלאסען מענטשן, פון פערשידענע פארטייעס צווישען אידען. **אין טאג** קומען אויפט ארטיקלען, קורץ און קלאר געשריבען, אן איבעריגע רייד און אן פוסטע מליצות, וועגען פראגעס פון טאג וואס אנבעלאנגט דאס אידישע לעבען אין כלל און פרט, דאס לעבען פון גאנצען פאלק צוזאמען און דאס לעבען פון יעדען בעזונדער, דאס לעבען פון אלע אידישע חבורות צו העלפען זיך און אנדערע, חבורות צו פאר- שטארקען די קערפערליכע קראפט און מאטאלישען גייסט, חבורות פון צדקה, שטיצען און העלפען איינער דעם אנדערן, און מיט דיעזע ארטיקלען שטרעבט דער „טאג“ צו ווייזען, וואס עס איז דא און נויטיג צו טאן, אז די גרויסע קראפט, וואס ליגט אין אונזער פאלק זאל ניט געהן לאיכער און זאל אנגעווענדט ווערען צו בריינגען נוסטע: זיך און אנדערע.

דער טאג שטרעבט צו ווייזען זיינע לעזער ריכטיגע וועגען, ווי זיי זאלען ערציהען זייערע אייגענע קינדער, און ווי זיי זאלען זארגען פאר די ערציהונג פון אומגליקליכע קינדער, וואס האבען ניט ויער עס זאל פאר זיי זארגען, אז דער קומענדיגער דור זאל האבען שטארקערע מוסקלען, פיינערע נערווען, א גרעסערע הארץ און מייפען פארשטאנד.

דער טאג זוכט צו ווייזען, ווי צו פארבעסערן יעדער ארבייט און יעדער בעשעפטיגונג, ווי אויסצוגלייכען די גרויסע וועלט קאנקור- רענציע מיט עהרליכקייט און עהרע, צו קענען עקסעסטרעם מיט לייטען גלייך פון כשרה פראצע און עהרליכע ארבייט אין יעדער מלאכה און בעשעפטיגונג, און ווי מענטשען פון איין מלאכה אדער מסחר, וואס יאגען איינער דעם אנדערן, האבענדיג א מיאסין מעהר, אז דערמיט מאכען זיי זיך בעסער, קענען זיך די גרעסטע נוצען בריינגען דורך שלום און אהדות, דורך זארגען יעדער פאר אלע און אלע פאר יעדען.

אבאנעמענט-פרייז פון „טאג“:

אין רוסלאנד: אויף א יאהר 7 רובל, א האלב יאהר 3.50 רובל, א פערטיל יאהר 1.75 רובל.

אין אויסלאנד: צו בעקומען 8 מאל א וואך: א יאהר 9 רובל, א האלב יאהר 4.50 רובל, א פערטיל יאהר 2.25 רובל.

דער מקח פון מודעות אין „טאג“:

פאר א קורצע שורה פעטט אויף דער פערטער זייטע — 16 קאפ, אויף דער ערשטער זייט די גרויס — 30 קאפ.

די וואס שרייבען אויס דעם „טאג“ ביז I-טען יאנואר, נישט וועגנער ווי אויף 8 תרשים, וועלען בעקומען א מוזיסט דאס שענע פיעלפארביגע בילד

„השמונאים“ פון דעם בעריהמטען מאלער. אקאדעמיק משה מיימון.

אדרעס:

Ред. „Деръ Тогъ“ Трговая 17, С.-Петербург. — Red. „Der Tog“, Torgowaja 17, St.-Petersburg.